

Υπόθεση C-700/21

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής απόφασης κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

22 Νοεμβρίου 2021

Αιτούν δικαστήριο:

Corte costituzionale (Ιταλία)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

18 Νοεμβρίου 2021

Αιτών:

O.G.

Παρεμβαίνων: Presidente del Consiglio dei Ministri**Αντικείμενο της κύριας δίκης**

Διαδικασία ελέγχου της συνταγματικότητας του άρθρου 18-bis, παράγραφος 1, στοιχείο c, του νόμου 69, της 22ας Απριλίου 2005, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης της κύριας δίκης, την οποία κίνησε το Corte d'appello di Bologna (εφετείο Μπολόνιας, Ιταλία) ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου στο πλαίσιο της εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης (στο εξής: ΕΕΣ) εκδοθέντος εις βάρος υπηκόου τρίτης χώρας ο οποίος είναι μόνιμα εγκατεστημένος στην Ιταλία.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής απόφασης

Συμβατότητα της ιταλικής νομοθεσίας σχετικά με τους λόγους προαιρετικής μη εκτέλεσης του ΕΕΣ –κατά το μέρος που εμποδίζει τις δικαστικές αρχές εκτέλεσης να αρνηθούν την παράδοση υπηκόων τρίτων χωρών που κατοικούν ή διαμένουν στην Ιταλία– με το άρθρο 4, σημείο 6, της απόφασης-πλαίσιου 2002/584/ΔΕΥ, σε συνδυασμό με το άρθρο 1, παράγραφος 3, της αυτής απόφασης και με το άρθρο 7 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Προδικαστικά ερωτήματα

α) Πρέπει να γίνει δεκτό ότι το άρθρο 4, σημείο 6, της [απόφασης-πλαίσιου] 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 1, παράγραφος 3, της εν λόγω απόφασης-πλαίσιου και του άρθρου 7 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αντιτίθεται σε ρύθμιση, όπως η ιταλική, η οποία –στο πλαίσιο διαδικασίας ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης εκδοθέντος με σκοπό την εκτέλεση ποινής ή μέτρου ασφαλείας– εμποδίζει, κατά τρόπο απόλυτο και αυτόματο, τις δικαστικές αρχές εκτέλεσης να αρνηθούν την παράδοση υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν ή κατοικούν στο κράτος εκτέλεσης, ανεξαρτήτως των δεσμών τους με αυτό;

β) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα, βάσει ποιων κριτηρίων και προϋποθέσεων πρέπει οι εν λόγω δεσμοί να θεωρηθούν τόσο σημαντικοί ώστε να υποχρεωθεί η δικαστική αρχή εκτέλεσης να αρνηθεί την παράδοση;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών (στο εξής: απόφαση-πλαίσιο): ιδίως το άρθρο 4, σημείο 6, το άρθρο 1, παράγραφος 1, και το άρθρο 5, σημείο 3.

Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης): άρθρο 7.

Σχετικές διατάξεις του διεθνούς δικαίου

Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (στο εξής: ΕΣΔΑ), άρθρο 8.

Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα: άρθρο 17, παράγραφος 1.

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Costituzione (Σύνταγμα): άρθρο 2, άρθρο 3, άρθρο 11, άρθρο 27, παράγραφος 3, άρθρο 117, παράγραφος 1.

Νόμος 69 της 22ας Απριλίου 2005 - Διατάξεις με σκοπό την ευθυγράμμιση του εσωτερικού δικαίου προς την απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών (στο εξής: νόμος 69/2005), και ιδίως:

- Άρθρο 18-bis, παράγραφος 1, στοιχείο c, όπως εισήχθη με το άρθρο 6, παράγραφος 5, στοιχείο b, του νόμου 117 της 4ης Οκτωβρίου 2019, σύμφωνα με το οποίο η ιταλική δικαστική αρχή εκτέλεσης του ΕΕΣ μπορεί να αρνηθεί την παράδοση –με σκοπό την εκτέλεση στερητικής της ελευθερίας ποινής ή στερητικού της ελευθερίας μέτρου ασφαλείας που επιβλήθηκε από το κράτος έκδοσης– του εκζητούμενου προσώπου που είναι Ιταλός υπήκοος ή υπήκοος άλλου κράτους μέλους της Ένωσης, ο οποίος κατοικεί ή διαμένει νόμιμα και πραγματικά στο έδαφος της Ιταλίας, υπό την προϋπόθεση ότι το κράτος εκτέλεσης διατάσσει να εκτελεστεί η ποινή ή το μέτρο ασφαλείας στην Ιταλία·
- Άρθρο 19, παράγραφος 1, στοιχείο c, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της υπό κρίση υπόθεσης, σύμφωνα με το οποίο, εάν το πρόσωπο κατά του οποίου εκδόθηκε το ΕΕΣ είναι υπήκοος ή κάτοικος του ιταλικού κράτους, η παράδοσή του –με σκοπό την άσκηση ποινικής δίωξης– εξαρτάται από την προϋπόθεση ότι το εν λόγω πρόσωπο, μετά από ακρόασή του, θα διαμεταχθεί στο κράτος μέλος εκτέλεσης ώστε να εκτίσει εκεί τη στερητική της ελευθερίας ποινή ή το στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφαλείας που ενδεχομένως θα απαγγελθεί εναντίον του στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος.

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Ο αιτών, Μολδαβός υπήκοος μόνιμα εγκατεστημένος στην Ιταλία, καταδικάστηκε αμετάκλητα στη Ρουμανία σε ποινή φυλάκισης πέντε ετών για τα αδικήματα της φοροδιαφυγής και της υπεξαίρεσης των οφειλόμενων για την καταβολή του φόρου εισοδήματος και του ΦΠΑ ποσών, τα οποία διέπραξε από τον Σεπτέμβριο του 2003 έως τον Απρίλιο του 2004 υπό την ιδιότητα του διαχειριστή εταιρίας περιορισμένης ευθύνης. Στις 13 Φεβρουαρίου 2012, το πταισματοδικείο Βρασόβ (Ρουμανία) εξέδωσε ΕΕΣ εις βάρος του με σκοπό την εκτέλεση της ποινής.
- 2 Με απόφαση της 7ης Ιουλίου 2020, το Corte d'appello di Bologna (εφετείο Μπολόνιας, Ιταλία, στο εξής: Corte d'appello) διέταξε την παράδοση του εν λόγω προσώπου στη δικαστική αρχή έκδοσης του εντάλματος.
- 3 Κατόπιν αναίρεσης του ενδιαφερομένου, το Corte di Cassazione (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, Ιταλία) αναίρεσε, στις 16 Σεπτεμβρίου 2020, την απόφαση αυτή και ανέπεμψε την υπόθεση καλώντας το ίδιο Corte d'appello (εφετείο) να εξετάσει κατά πόσον είναι σκόπιμο να τεθούν ζητήματα συνταγματικότητας του άρθρου 18-bis, παράγραφος 1, στοιχείο c, του νόμου 69/2005 από διάφορες απόψεις.
- 4 Με διάταξη της 27ης Οκτωβρίου 2020, το Corte d'appello (εφετείο) –αφού επισήμανε ότι ο αιτών απέδειξε επαρκώς τη σταθερή οικογενειακή και εργασιακή ενσωμάτωσή του στην εθνική επικράτεια, όπου συζεί με γυναίκα που είναι κάτοικος Ιταλίας και με την οποία απέκτησε ένα τέκνο, σήμερα ηλικίας 12 ετών–

έθεσε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου τα προεκτεθέντα ζητήματα συνταγματικότητας.

Κυριότερες επισημάνσεις του Corte d'appello di Bologna (εφετείου Μπολόνιας), δικαστηρίου της ουσίας στην κύρια δίκη

- 5 Το Corte d'appello (εφετείο) διατηρεί αμφιβολίες ως προς τη συνταγματικότητα του άρθρου 18-bis, παράγραφος 1, στοιχείο c, του νόμου 69/2005, καθόσον περιορίζει τη δυνατότητα εφαρμογής του συγκεκριμένου λόγου προαιρετικής μη εκτέλεσης του ΕΕΣ στους Ιταλούς υπηκόους και στους υπηκόους άλλων κρατών μελών, εφόσον κατοικούν ή διαμένουν νόμιμα και πραγματικά στο έδαφος της Ιταλίας, αποκλείοντας επομένως τους υπηκόους τρίτων χωρών, οι οποίοι δεν μπορούν να εκτίσουν στην Ιταλία την ποινή που επιβλήθηκε στο κράτος έκδοσης, ακόμη και αν κατοικούν ή διαμένουν νόμιμα και πραγματικά στην Ιταλία και έχουν δημιουργήσει σημαντικούς και σταθερούς δεσμούς στο κράτος αυτό.
- 6 Το προαναφερθέν άρθρο, το οποίο μεταφέρει το άρθρο 4, σημείο 6, της απόφασης-πλασιού στην ιταλική έννομη τάξη, περιορίζει, επομένως, αδικαιολόγητα το πεδίο εφαρμογής του τελευταίου αυτού άρθρου, το οποίο, αντιθέτως, εφαρμόζεται σε κάθε πρόσωπο που κατοικεί ή διαμένει στο κράτος εκτέλεσης.
- 7 Αυτό αντιβαίνει στον σκοπό της κοινωνικής επανένταξης του καταδικασθέντος προσώπου στον οποίο βασίζονται το άρθρο 4, σημείο 6, της απόφασης-πλασιού καθώς και το άρθρο 5, παράγραφος 3, της αυτής απόφασης. Θα πρέπει να διασφαλίζεται η κοινωνική επανένταξη όλων των καταδικασθέντων χωρίς διακρίσεις λόγω ιθαγένειας. Η επιβολή της εκτέλεσης της ποινής στην αλλοδαπή αντιβαίνει επίσης στον αναμορφωτικό χαρακτήρα της ποινής, ο οποίος προβλέπεται στο άρθρο 27, παράγραφος 3, του Συντάγματος, εις βάρος καταδικασθέντος με ισχυρούς οικογενειακούς και κοινωνικούς δεσμούς στην Ιταλία, καθώς και στο δικαίωμά του στην ιδιωτική και οικογενειακή ζωή.
- 8 Συναφώς, το Corte d'appello (εφετείο) εκτιμά ότι, μολονότι η απόφαση μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο των λόγων προαιρετικής μη εκτέλεσης του ΕΕΣ που προβλέπονται στο άρθρο 4 της απόφασης-πλασιού εμπίπτει στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών, εφόσον τα κράτη αυτά αποφασίσουν να το πράξουν, υποχρεούνται να συμμορφωθούν προς το περιεχόμενο της διάταξης αυτής, χωρίς να έχουν τη δυνατότητα να μεταβάλουν το περιεχόμενό της ανάλογα με την ιθαγένεια του προσώπου ή τη διάρκεια της διαμονής του στο κράτος εκτέλεσης.
- 9 Το Corte d'appello (εφετείο) εκτιμά, επίσης, ότι δεν είναι δικαιολογημένο να τυγχάνουν διαφορετικής μεταχείρισης οι υπήκοοι τρίτων χωρών, αφενός, βάσει του άρθρου 18-bis, παράγραφος 1, στοιχείο c, του νόμου 69/2005 (εκτέλεση ΕΕΣ με σκοπό την εκτέλεση ποινής), και, αφετέρου, βάσει του άρθρου 19, παράγραφος 1, στοιχείο c, του αυτού νόμου (εκτέλεση ΕΕΣ με σκοπό την άσκηση ποινικής δίωξης). Συγκεκριμένα, ενώ η πρώτη διάταξη αποκλείει την εφαρμογή σε υπηκόους τρίτων χωρών, ακόμη και αν είναι μόνιμα εγκατεστημένοι στην Ιταλία,

του λόγου προαιρετικής άρνησης της παράδοσης, η δεύτερη διάταξη εφαρμόζεται επίσης στους υπηκόους αυτούς, οι οποίοι έχουν το δικαίωμα να εκτίσουν στην Ιταλία την ποινή που ενδεχομένως επιβάλλεται από το κράτος έκδοσης κατά το πέρας της δίκης.

- 10 Εν κατακλείδι, η μη υπαγωγή υπηκόων τρίτων χωρών στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 18-bis, παράγραφος 1, στοιχείο c, του νόμου 69/2005 είναι αντίθετη προς τα άρθρα 2, 3, 11, 27, παράγραφος 3, και 117, παράγραφος 1, του Συντάγματος, σε συνδυασμό με το άρθρο 4, σημείο 6, της απόφασης-πλαίσίου καθώς και το άρθρο 7 του Χάρτη, το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ και το άρθρο 17, παράγραφος 1, του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 11 Ο παρεμβαίνων Πρόεδρος του Υπουργικού Συμβουλίου ζητεί να κηρυχθούν απαράδεκτα ή αβάσιμα τα ζητήματα συνταγματικότητας.
- 12 Κατά τον παρεμβαίνοντα, η δυνατότητα να προβληθεί ο επίμαχος λόγος άρνησης και να υπογραμμιστεί η μόνιμη εγκατάσταση του υπηκόου κράτους μέλους της Ένωσης στο εθνικό έδαφος, αποκλειομένων των υπηκόων τρίτων κρατών, συνδέεται στενά με το σύνολο των δικαιωμάτων και ελευθεριών που απορρέουν από την ιθαγένεια της Ένωσης. Συνεπώς, ο ως άνω λόγος άρνησης, ο οποίος στηρίζεται στην ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης, ισχύει μόνο για τους υπηκόους των κρατών μελών, όπως προκύπτει και από τις προπαρασκευαστικές εργασίες για την απόφαση-πλαίσιο.
- 13 Επιπλέον, η απόφαση-πλαίσιο πρέπει να ερμηνεύεται με γνώμονα τη γενική αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των αποφάσεων, η οποία επιβάλλει να θεωρείται η άρνηση εκτέλεσης του ΕΕΣ εξάιρεση από τον γενικό κανόνα εκτέλεσης του εν λόγω εντάλματος, και της οποίας η έκταση δεν μπορεί να περιοριστεί από το άρθρο 4, σημείο 6, της απόφασης-πλαίσίου, όπως έχει ερμηνευθεί από το Corte d'appello (πρβλ. αποφάσεις της 13ης Δεκεμβρίου 2018, Sut, C-514/17, EU:C:2018:1016, σκέψη 28, και της 6ης Οκτωβρίου 2009, Wolzenburg, C-123/08, EU:C:2009:616). Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επεκτείνουν τις περιπτώσεις άρνησης εκτέλεσης του ΕΕΣ πέραν των οριζόμενων στην απόφαση-πλαίσιο.
- 14 Επομένως, το άρθρο 18-bis, παράγραφος 1, στοιχείο c, του νόμου 69/2005 μετέφερε ορθώς στο εσωτερικό δίκαιο το άρθρο 4, σημείο 6, της απόφασης-πλαίσίου.
- 15 Ο παρεμβαίνων παραπέμπει επίσης στην απόφαση της 2ας Απριλίου 2020, Ruska Federacija, C-897/19, EU:C:2020:262, με την οποία το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι η απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας βάσει του άρθρου 18 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) δεν εφαρμόζεται στη διαφορετική μεταχείριση υπηκόων των κρατών μελών και υπηκόων τρίτων χωρών και ότι το άρθρο 21 ΣΛΕΕ, το οποίο παρέχει το δικαίωμα ελεύθερης

κυκλοφορίας και διαμονής στο έδαφος των κρατών μελών, δεν αφορά τους υπηκόους τρίτων χωρών.

- 16 Ο παρεμβαίνων υποστηρίζει, επίσης, ότι η επανένταξη του καταδικασθέντος δεν συνιστά τον σκοπό που επιδιώκει ειδικώς η απόφαση-πλαίσιο 2002/584· αντιθέτως, τον επιδιώκει η απόφαση-πλαίσιο 2008/909/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2008, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης σε ποινικές αποφάσεις οι οποίες επιβάλλουν ποινές στερητικές της ελευθερίας ή μέτρα στερητικά της ελευθερίας, για τον σκοπό της εκτέλεσής τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση (στο εξής: απόφαση-πλαίσιο 2008/909/ΔΕΥ).
- 17 Η διαφορετική μεταχείριση των υπηκόων τρίτων χωρών που απορρέει από το άρθρο 18-bis, παράγραφος 1, στοιχείο c, του νόμου 69/2005, αφενός, και από το άρθρο 19, παράγραφος 1, στοιχείο c, του αυτού νόμου, αφετέρου, είναι δικαιολογημένη, διότι ο σκοπός του εντάλματος σύλληψης είναι διαφορετικός και συνίσταται στη μείωση του αριθμού των δικών που διεξάγονται ερήμην.
- 18 Εν πάση περιπτώσει, η έννοια της κατοικίας που προβλέπουν οι επίμαχες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης και οι προαναφερθείσες διατάξεις του ιταλικού δικαίου πρέπει να ερμηνευθεί κατά τρόπο ώστε να περιλαμβάνει μόνον τους Ιταλούς υπηκόους και τους υπηκόους των άλλων κρατών μελών της Ένωσης που κατοικούν νόμιμα και πραγματικά στην Ιταλία, οπότε το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων αυτών συμπίπτει.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της απόφασεως περί παραπομπής

- 19 Το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει τη σημασία των ζητημάτων συνταγματικότητας που του υπέβαλε το Corte d'appello (εφετείο) και των οποίων η βασιμότητα θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα την άρνηση παράδοσης του αιτούντος στο κράτος μέλος έκδοσης και, κατά συνέπεια, την εκτέλεση της ποινής του στην Ιταλία. Αν, αντιθέτως, τα ερωτήματα αυτά κριθούν αβάσιμα, το Corte d'appello (εφετείο) θα πρέπει να διατάξει την παράδοση του προσφεύγοντος.
- 20 Το αιτούν δικαστήριο εκθέτει, κατ' αρχάς, ότι, μετά την έκδοση της διάταξης του Corte d'appello (εφετείου), το άρθρο 18-bis του νόμου 69/2005 τροποποιήθηκε με το άρθρο 15, παράγραφος 1, του νομοθετικού διατάγματος 10 της 2ας Φεβρουαρίου 2010 (στο εξής: νομοθετικό διάταγμα 10/2010). Το νέο άρθρο 18-bis, παράγραφος 2, του νόμου 69/2005, το οποίο αντικαθιστά το προϊσχύσαν άρθρο 18-bis, παράγραφος 1, στοιχείο c, προσέθεσε, όσον αφορά τη δυνατότητα άρνησης παράδοσης υπηκόου άλλου κράτους μέλους της Ένωσης ο οποίος κατοικεί ή διαμένει νόμιμα και πραγματικά στην Ιταλία, την προϋπόθεση ότι ο υπήκοος αυτός πρέπει να κατοικεί ή να διαμένει νόμιμα και πραγματικά στην Ιταλία επί τουλάχιστον πέντε έτη. Δεν υπάρχει καμία αλλαγή για τους υπηκόους τρίτων χωρών.
- 21 Το άρθρο 19, παράγραφος 1, στοιχείο c, του νόμου 69/2005 τροποποιήθηκε επίσης με το νομοθετικό διάταγμα 10/2010. Το εν λόγω άρθρο 19, το οποίο έχει

εφαρμογή σε περίπτωση ΕΕΣ με σκοπό την άσκηση ποινικής δίωξης –και το οποίο προηγουμένως προέβλεπε ότι η παράδοση των υπηκόων Ιταλίας και των λοιπών κρατών μελών ή τρίτων χωρών που κατοικούν ή διαμένουν στην Ιταλία τελούσε υπό την προϋπόθεση το πρόσωπο να διαμεταχθεί στην Ιταλία, σε περίπτωση καταδίκης, για την εκτέλεση της ποινής– προβλέπει πλέον, στην παράγραφο 1, στοιχείο b, ότι η παράδοση εξαρτάται από την προϋπόθεση αυτή μόνον όσον αφορά τους Ιταλούς υπηκόους και τους υπηκόους των άλλων κρατών μελών της Ένωσης που κατοικούν νόμιμα και πραγματικά στην Ιταλία επί τουλάχιστον πέντε έτη.

- 22 Εν πάση περιπτώσει, στη διαφορά της κύριας δίκης πρέπει να εφαρμοστεί *ratione temporis* η νομοθεσία που ίσχυε πριν από τις προαναφερθείσες τροποποιήσεις.
- 23 Όσον αφορά τη γνώμη του Corte d'appello (εφετείου) που εκτίθεται στη σκέψη 8 της παρούσας απόφασης, το αιτούν δικαστήριο δεν συμφωνεί και, παραπέμποντας στην προαναφερθείσα απόφαση Wolzenburg (ιδίως στις σκέψεις 58, 59 και 62), διευκρινίζει ότι το Δικαστήριο έχει ήδη αναγνωρίσει ως θεμιτούς ορισμένους περιορισμούς επί των λόγων άρνησης εισαχθέντες από τα κράτη μέλη. Εκτιμά, εντούτοις, ότι, εφόσον η εθνική νομοθεσία περί μεταφοράς ρύθμισε τον προαιρετικό λόγο άρνησης που προβλέπεται στο άρθρο 4, σημείο 6, της απόφασης-πλασιού κατά τρόπο μη σύμφωνο προς τις αρχές και τα θεμελιώδη δικαιώματα του δικαίου της Ένωσης, που υπενθυμίζονται επίσης στην αιτιολογική σκέψη 12 και στο άρθρο 1, παράγραφος 3, της απόφασης-πλασιού, τούτο αντιβαίνει στο άρθρο 4, σημείο 6, της απόφασης-πλασιού.
- 24 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι τα εκτιθέμενα ζητήματα σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 4, σημείο 6, της απόφασης-πλασιού αφορούν θέμα το οποίο δεν έχει ακόμη επιλυθεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου, ήτοι τη σχέση μεταξύ της διάταξης αυτής και της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων υπηκόου τρίτης χώρας εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ΕΕΣ. Πρέπει, επομένως, να καθοριστεί αν και, ενδεχομένως, υπό ποιες προϋποθέσεις ο υπήκοος τρίτης χώρας που κατοικεί ή διαμένει στο κράτος εκτέλεσης έχει θεμελιώδες δικαίωμα να μην απομακρυνθεί από το έδαφος του τελευταίου αυτού κράτους με σκοπό την εκτέλεση ποινής ή μέτρου ασφαλείας στο κράτος έκδοσης.
- 25 Επιπλέον, δεδομένου ότι στον τομέα του ΕΕΣ υπάρχει πλήρης εναρμόνιση βάσει της απόφασης-πλασιού, το επίπεδο προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων που μπορούν να περιορίσουν το καθήκον αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων άλλων κρατών μελών είναι κατ' ανάγκην αυτό που απορρέει από τον Χάρτη και από το άρθρο 6 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σε τομείς πλήρως εναρμονισμένους, τα κράτη μέλη δεν μπορούν, αντιθέτως, να επιβάλλουν την τήρηση αμιγώς εθνικών προτύπων προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων, στο μέτρο που τούτο θα έθετε υπό διακύβευση την υπεροχή, την ενότητα και την αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης (αποφάσεις της 26ης Φεβρουαρίου 2013, Fransson, C-617/10, EU:C:2013:280, σκέψη 29, και της 26ης Φεβρουαρίου 2013, Melloni, C-399/11, σκέψη 60).

- 26 Το αιτούν δικαστήριο, αφού υπενθύμισε τις αυτοτελείς έννοιες του προσώπου που «κατοικεί» και «διαμένει» στο έδαφος του κράτους εκτέλεσης, όπως αυτές ορίστηκαν από το Δικαστήριο με την απόφαση της 17ης Ιουλίου 2008, Kozłowski, C-66/08, EU:C:2008:437, εκτιμά ότι τα υποβληθέντα εν προκειμένω ερωτήματα παρουσιάζουν νέα στοιχεία σε σχέση με τη νομολογία του Δικαστηρίου όσον αφορά το ΕΕΣ η οποία διαμορφώθηκε με τις προπαρατεθείσες αποφάσεις Kozłowski και Wolzenburg ή με την απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2012, Lopes da Silva Jorge, C-42/11, EU:C:2012:517.
- 27 Το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει επίσης ότι, κατά το παρελθόν, κήρυξε αντισυνταγματική την ιταλική ρύθμιση με την οποία μεταφέρθηκε στο εσωτερικό δίκαιο η απόφαση-πλαίσιο, καθόσον δεν προέβλεπε την άρνηση παράδοσης, πέραν των Ιταλών υπηκόων, των υπηκόων άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι οποίοι κατοικούν ή διαμένουν νόμιμα και πραγματικά στο έδαφος της Ιταλίας, για τους σκοπούς της εκτέλεσης της στερητικής της ελευθερίας ποινής στην Ιταλία.
- 28 Όσον αφορά την κοινωνική επανένταξη του καταδικασθέντος, το αιτούν δικαστήριο υπενθυμίζει ότι «ο λόγος για την προαιρετική μη εκτέλεση του άρθρου 4, σημείο 6, της απόφασης-πλαισίου αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στο να μπορεί η δικαστική αρχή εκτέλεσης να μεριμνήσει ιδιαίτερα ώστε να αυξηθούν οι πιθανότητες κοινωνικής επανένταξης του εκζητουμένου μετά την έκτιση της ποινής του» (αποφάσεις Kozłowski, Wolzenburg και Lopes da Silva Jorge) και παραθέτει επίσης την αιτιολογική σκέψη 9 της απόφασης-πλαισίου 2008/909/ΔΕΥ –απόφασης-πλαισίου η οποία έχει εφαρμογή και στους υπηκόους τρίτων χωρών–, κατά την οποία «η εκτέλεση της ποινής στο κράτος εκτέλεσης θα πρέπει να ενισχύει την πιθανότητα κοινωνικής επανένταξης του καταδίκου. Προκειμένου να βεβαιωθεί ότι η εκτέλεση της ποινής από το κράτος εκτέλεσης θα εξυπηρετήσει τον σκοπό της κοινωνικής επανένταξης, η αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης λαμβάνει υπόψη στοιχεία όπως, για παράδειγμα, ο δεσμός του ενδιαφερομένου με το κράτος εκτέλεσης, εάν το θεωρεί ως έδρα των οικογενειακών, γλωσσικών, πολιτιστικών, κοινωνικών ή οικονομικών και άλλων δεσμών με το κράτος εκτέλεσης».
- 29 Το ίδιο το Δικαστήριο υπογράμμισε προσφάτως τη σχέση μεταξύ της τελευταίας αυτής απόφασης-πλαισίου και της απόφασης-πλαισίου 2002/584/ΔΕΥ, κρίνοντας ότι «η προβλεπόμενη από τον νομοθέτη της Ένωσης συνδυαστική εφαρμογή της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 και της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 πρέπει να συμβάλλει στην επίτευξη του σκοπού που συνίσταται στη διευκόλυνση της κοινωνικής επανένταξως του καταδικασθέντος. Κατά τα λοιπά, η επανένταξη είναι προς το συμφέρον όχι μόνον του καταδικασθέντος, αλλά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης εν γένει» (απόφαση της 11ης Μαρτίου 2020, SF, C-314/18, EU:C:2020:191, σκέψη 51).
- 30 Το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει, επίσης, ότι άλλες κανονιστικές πράξεις της Ένωσης προβλέπουν επίσης προστασία του συμφέροντος του υπηκόου τρίτης χώρας ο οποίος κατοικεί ή διαμένει νόμιμα και πραγματικά σε κράτος μέλος να

μην απομακρυνθεί από το κράτος αυτό, όπως η οδηγία 2003/109/EK του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με το καθεστώς υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί μακρόν διαμένοντες (ιδίως, άρθρο 12, παράγραφος 4) ή η οδηγία 2003/86/EK του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2003, σχετικά με το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης (ιδίως, άρθρο 17).

- 31 Τέλος, το αιτούν δικαστήριο παραπέμπει στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (στο εξής: ΕΔΔΑ) σχετικά με το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ. Πράγματι, το ΕΔΔΑ, δίνοντας όλο και μεγαλύτερη έμφαση στην κοινωνική επανένταξη του καταδικασθέντος μεταξύ των λειτουργιών της ποινής (απόφαση της 26ης Απριλίου 2016, *Murray κατά Κάτω Χωρών*, CE:ECHR:2016:0426JUD001051110, § 102· απόφαση της 30ς Ιουνίου 2015, *Khoroshenko κατά Ρωσίας*, CE:ECHR:2015:0630JUD004141804, § 121· απόφαση της 9ης Ιουλίου 2013, *Vinter κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, CE:ECHR:2013:0709JUD006606909, § 115), έκρινε ότι η εκτέλεση στερητικής της ελευθερίας ποινής σε μεγάλη απόσταση από την οικογενειακή κατοικία του καταδικασθέντος μπορεί να συνεπάγεται παράβαση του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ, λόγω της συνακόλουθης δυσκολίας του κρατούμενου και των μελών της οικογενείας του να διατηρούν τακτικές και συχνές επαφές, οι οποίες είναι με τη σειρά τους σημαντικές όσον αφορά τους σκοπούς κοινωνικής επανένταξης της ποινής (απόφαση της 7ης Μαρτίου 2017, *Polyakova κ.λπ. κατά Ρωσίας*, CE:ECHR:2017:0307JUD003509009, § 88). Στην τελευταία αυτή απόφαση, το ΕΔΔΑ επισήμανε, επίσης, ότι οι εν λόγω αρχές επιβεβαιώνονται από τη Σύσταση της Επιτροπής Υπουργών προς τα κράτη μέλη σχετικά με τους Ευρωπαϊκούς Σωφρονιστικούς Κανόνες (*European Prison Rules*), η οποία εκδόθηκε την 1η Ιανουαρίου 2006, το άρθρο 17, παράγραφος 1, της οποίας προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι οι κρατούμενοι τοποθετούνται, στο μέτρο του δυνατού, σε φυλακές κοντά στην κατοικία τους ή σε χώρους κοινωνικής επανένταξης. Η νομολογία του ΕΔΔΑ υπογραμμίζει επίσης την ανάγκη, στις αποφάσεις που συνεπάγονται, εν πάση περιπτώσει, την απομάκρυνση αλλοδαπού από το έδαφος ενός κράτους, να γίνεται πάντοτε δίκαιη στάθμιση μεταξύ των λόγων στους οποίους στηρίζεται η απομάκρυνση αυτή και των συγκρουόμενων λόγων προστασίας του δικαιώματος του ενδιαφερομένου, βάσει του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ, να μην απομακρυνθεί από τον τόπο όπου διατηρεί το σημαντικότερο μέρος των κοινωνικών, εργασιακών, οικογενειακών και συναισθηματικών σχέσεών του, ιδίως όταν ο αλλοδαπός έχει συνάψει γάμο ή έχει αποκτήσει τέκνα στο έδαφος του κράτους από το οποίο θα έπρεπε να απομακρυνθεί και, κατά μείζονα λόγο, αν έχει γεννηθεί ή μεγαλώσει στο κράτος αυτό, έστω και αν δεν έχει αποκτήσει την ιθαγένειά του (απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 2020, *Unuane κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, CE:ECHR:2020:1124JUD008034317, § 72· απόφαση της 19ης Μαΐου 2016, *Kolonja κατά Ελλάδας*, CE:ECHR:2016:0519JUD004944112, § 48· απόφαση της 23ης Ιουνίου 2008, *Maslov κατά Αυστρίας*, CE:ECHR:2008:0623JUD000163803, §§ 68 έως 76· απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2006, *Üner κατά Κάτω Χωρών*, CE:ECHR:2006:1018JUD004641099, § 57· απόφαση της 2ας Αυγούστου 2001, *Boultif κατά Ελβετίας*, CE:ECHR:2001:0802JUD005427300, § 48).

- 32 Δεδομένου ότι η υπό κρίση υπόθεση, μολονότι αφορά πρόσωπο το οποίο δεν υπόκειται επί του παρόντος σε μέτρο στερητικό της ελευθερίας, εγείρει ζητήματα ερμηνείας σχετικά με βασικές πτυχές της λειτουργίας του ΕΕΣ, και δεδομένου επίσης ότι η ζητούμενη ερμηνεία μπορεί να έχει γενικές συνέπειες τόσο για τις αρχές που καλούνται να συνεργαστούν στο πλαίσιο του ΕΕΣ όσο και για τα δικαιώματα των καταζητούμενων προσώπων, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να εκδικάσει την υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως με την ταχεία διαδικασία, σύμφωνα με το άρθρο 105 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ